ПРОЄКТ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою ХНМУ
_____ протокол №___

Введено в дію наказ ХНМУ
від _____ №_____

ПОРЯДОК ПОЗБАВЛЕННЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Погоджено Студентською радою ХНМУ
протокол від _____2026 р. № _____

Харків

1. Загальні положення

1.1. Порядок позбавлення ступеня вищої освіти у Харківському національному медичному університеті (далі – Порядок) визначає процедуру розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності та позбавлення особи ступеня вищої освіти і відповідної кваліфікації (кваліфікацій) у разі встановлення факту академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у кваліфікаційній роботі, на підставі якої присуджено відповідний ступінь вищої освіти у Харківському національному медичному університеті (далі – ХНМУ).

1.2. Порядок розроблено відповідно до Законів України «Про академічну доброчесність», «Про освіту», «Про вищу освіту», Порядку позбавлення ступеня вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.2026 р. № 1145, Кодексу академічної доброчесності та етики в ХНМУ та інших чинних нормативно-правових актів України у галузі вищої освіти.

1.3. У цьому Порядку терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України «Про академічну доброчесність», «Про освіту», «Про вищу освіту».

1.4. Дія цього Порядку поширюється на рішення про присудження ступеня вищої освіти «молодший бакалавр», «бакалавр» і «магістр» та присвоєння відповідної кваліфікації (кваліфікацій), прийняті у ХНМУ (або у закладах освіти, правонаступником яких є ХНМУ), а також на рішення інших ліквідованих (припинених) закладів освіти за відсутності у них правонаступника у разі визначення ХНМУ закладом освіти, що розглядатиме повідомлення про порушення академічної доброчесності, за рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

1.5. Позбавлення ступеня вищої освіти здійснюється з дотриманням цінностей та принципів академічної доброчесності, принципів та основних правил реагування на порушення академічної доброчесності, визначених статтями 4 і 20 Закону України «Про академічну доброчесність». Перевірка кваліфікаційних робіт на здобуття ступеня вищої освіти, присудженого до набрання чинності Законом України «Про академічну доброчесність», може проводитися у порядку, визначеному підпунктом 3 пункту 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» зазначеного Закону. У разі встановлення факту академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації, вчинених до набрання чинності Законом України «Про академічну доброчесність», до суб’єктів академічної діяльності застосовується міра відповідальності, визначена підпунктом 2 пункту 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» зазначеного Закону.

1.6. Уповноваженим органом ХНМУ, який розглядає Повідомлення про порушення академічної доброчесності у кваліфікаційних роботах та приймає первинні рішення за результатами їх розгляду, є Комісія з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ (далі – Комісія). Положення про Комісію затверджується колегіальним органом управління

університету – Вченою радою ХНМУ. За рішенням Вченої ради ХНМУ в університеті можуть утворюватися кілька уповноважених органів за галузевим або структурним принципом.

1.7. Визначена цим Порядком процедура позбавлення ступеня вищої освіти не є адміністративною процедурою у розумінні Закону України «Про адміністративну процедуру». Незастосування до цих процедур Закону України «Про адміністративну процедуру» не звільняє ХНМУ від обов'язку забезпечити об'єктивність, неупередженість, пропорційність, право особи бути вислуханою, право на ознайомлення з матеріалами та на оскарження рішення.

1.8. Цей Порядок, усі зміни та доповнення до нього ухвалюються Вченою радою Університету та вводяться в дію наказом ректора Університету.

2. Подання, реєстрація та попередній розгляд повідомлення про порушення академічної доброчесності

2.1. Підставою для початку процедури позбавлення ступеня вищої освіти є розгляд повідомлення про порушення академічної доброчесності (далі – Повідомлення), що подається в паперовій чи електронній формі до ХНМУ фізичною чи юридичною особою, яка має докази, що свідчать про ознаки наявності у кваліфікаційній роботі академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації (далі – Заявник), або надсилається до ХНМУ Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти у порядку, визначеному абзацом другим пункту 8 Порядку позбавлення ступеня вищої освіти, затвердженого постановою КМУ від 17.09.2026 № 1145.

2.2. Повідомлення повинно містити:

- інформацію про Заявника (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) фізичної особи або найменування юридичної особи, поштову адресу або адресу електронної пошти та номер телефону (за наявності));
- інформацію про особу, стосовно якої подано Повідомлення (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), ступінь вищої освіти, рік присудження ступеня вищої освіти, спеціальність, освітню програму та інформацію про місце роботи, поштову адресу або адресу електронної пошти та номер телефону (за наявності));
- опис (зміст) порушення академічної доброчесності, допущеного в кваліфікаційній роботі, на підставі або з урахуванням якого особі, стосовно якої подано Повідомлення, присуджено ступінь вищої освіти;
- докази, що підтверджують наявність академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації, зокрема відомості про автора (авторів) та посилання на джерело оприлюднення результатів, що належать іншим особам (для академічного плагіату);

- власноручний підпис або кваліфікований електронний підпис та/або кваліфіковану електронну печатку Заявника.

2.3. ХНМУ реєструє Повідомлення в разі наявності всієї інформації, передбаченої пунктом 2.2 цього Порядку. Анонімні повідомлення або повідомлення, які не містять обов'язкових відомостей, визначених пунктом 2.2 цього Порядку, реєстрації не підлягають. Зареєстроване Повідомлення надсилається ректором ХНМУ до Комісії протягом трьох робочих днів з дня його надходження до університету.

2.4. Комісія протягом 10 робочих днів з дня надходження Повідомлення здійснює його попередній розгляд та за результатами такого розгляду ухвалює одне з таких рішень:

- про розгляд Повідомлення за встановленою процедурою;
- про залишення Повідомлення без розгляду та повідомлення про це Заявнику.

2.5. Рішення про залишення Повідомлення без розгляду ухвалюється Комісією у разі:

- відсутності факту присудження ХНМУ (або закладом освіти, правонаступником якого є ХНМУ) ступеня вищої освіти особі, стосовно якої подано Повідомлення (крім випадків надсилання Повідомлення до ХНМУ Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти);
- відсутності доказів присудження іншим закладом освіти (науковою установою) ступеня вищої освіти особі, стосовно якої подано Повідомлення (у разі, коли Повідомлення надіслано до ХНМУ Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти);
- відсутності в Повідомленні даних, що вказують на можливий факт порушення академічної доброчесності та можуть бути перевірені;
- відсутності кваліфікаційної роботи, на підставі якої особі, стосовно якої подано Повідомлення, присуджено відповідний ступінь вищої освіти, як у Національному репозитарії академічних текстів в електронній формі, так і в ХНМУ в паперовій чи електронній формі;
- наявності рішення, яке набрало чинності, з тих самих підстав щодо тієї самої кваліфікаційної роботи і особи.

2.6. У разі залишення Повідомлення без розгляду через відсутність кваліфікаційної роботи у Національному репозитарії академічних текстів, якщо ступінь вищої освіти присуджено в період, коли її внесення було обов'язковим, або відсутності кваліфікаційної роботи в паперовій формі у ХНМУ до закінчення строку зберігання кваліфікаційної роботи, встановленого законодавством, ХНМУ не пізніше 15 робочих днів від дня отримання Повідомлення надсилає до Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) письмові пояснення ректора ХНМУ.

3. Порядок інформування, процесуальні права особи та проведення перевірки Комісією

3.1. У разі ухвалення Комісією рішення про початок розгляду Повідомлення за встановленою процедурою ХНМУ повідомляє про це Заявнику і не пізніше ніж за три робочих дні надсилає (надає) особі, стосовно якої подано Повідомлення, інформацію про початок розгляду Повідомлення, текст Повідомлення та пропонує протягом 10 робочих днів надати зауваження та/або пояснення до нього.

3.2. ХНМУ вживає всіх можливих заходів, необхідних для встановлення комунікації з особою, стосовно якої подано Повідомлення, та її належного інформування (за поштовою адресою, адресою електронної пошти, номером телефону, зазначеними в Повідомленні та/або особовій справі, та/або в Єдиній державній електронній базі з питань освіти (далі – ЄДЕБО), з використанням засобів поштового зв'язку та технічних засобів електронних комунікацій). Якщо протягом двох місяців ХНМУ не вдається встановити комунікацію з особою, стосовно якої подано Повідомлення, інформація про Повідомлення оприлюднюється на офіційному веб-сайті ХНМУ з дотриманням вимог пункту 4.4 цього Порядку щодо нерозголошення персональних даних. У разі коли за результатами вжитих заходів комунікацію з особою, стосовно якої подано Повідомлення, встановити не вдалося, особа вважається належним чином повідомленою за умови надсилання повідомлення за останньою відомою адресою та через 15 робочих днів від дати оприлюднення відповідної інформації на офіційному веб-сайті ХНМУ.

3.3. Особа, стосовно якої подано Повідомлення, може призначати та відкликати свого представника з розгляду Повідомлення. Особа, стосовно якої подано Повідомлення, має право:

- отримати копії відповідних документів;
- заявляти клопотання про скасування розгляду Повідомлення;
- просити про заміну (відвід) члена Комісії або експерта;
- подавати власний експертний висновок;
- самостійно або через свого представника брати участь у дослідженні зазначених у Повідомленні та отриманих під час проведення експертизи доказів;
- брати участь у розгляді Повідомлення очно або дистанційно (в режимі відеоконференції);
- просити продовжити строк для надання пояснень з поважних причин;
- користуватися іншими правами, визначеними частиною шостою статті 37 Закону України «Про академічну доброчесність».

Особа, стосовно якої подано Повідомлення, або її представник можуть надати письмові пояснення та/або зауваження щодо інформації, яка міститься у Повідомленні, які обов'язково повинні бути розглянуті Комісією. У разі коли такі зауваження не подані протягом 15 робочих днів з дня належного інформування

особи (за відсутності задоволеного клопотання про продовження строку з поважних причин), вважається, що особа, стосовно якої подано Повідомлення, не має зауважень і погоджується із змістом Повідомлення.

3.4. Комісія забезпечує проведення перевірки, повне та всебічне дослідження доказів, наведених у Повідомленні та поясненнях та/або зауваженнях (за наявності) особи, стосовно якої подано Повідомлення, або її представника. Проведення перевірки і дослідження доказів Комісією здійснюється з урахуванням таких обов'язкових вимог:

- звіт програмного засобу не є самостійним доказом академічного плагіату;
- встановлення не лише текстових збігів, а й відсутності належного посилання, привласнення результатів або інших ознак порушення;
- застосування визначених критеріїв перевірки даних, джерел, експериментів, клінічних та лабораторних досліджень, документів для визначення фабрикації чи фальсифікації;
- висновок експерта повинен містити опис методики, джерел, обсягу збігів, характеру порушення та його істотності.

Для проведення фахової експертизи кваліфікаційної роботи Комісія залучає фахівців ХНМУ з відповідної галузі знань (спеціальності). З метою запобігання конфлікту інтересів та забезпечення об'єктивності дослідження доказів за рішенням Комісії для проведення експертизи кваліфікаційної роботи можуть залучатися педагогічні, науково-педагогічні та/або наукові працівники інших закладів вищої освіти (наукових установ). Витрати, пов'язані з проведенням експертизи, здійснюються в межах кошторисних призначень ХНМУ та/або з інших джерел, не заборонених законодавством.

3.5. У розгляді справи, проведенні експертизи та прийнятті рішення щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності не може брати участь член Комісії або експерт, який має конфлікт інтересів (зокрема науковий керівник, консультант, рецензент відповідної кваліфікаційної роботи або член екзаменаційної комісії, яка приймала рішення про присудження ступеня вищої освіти). У разі наявності обґрунтованих сумнівів в об'єктивності члена Комісії або експерта особа, стосовно якої подано Повідомлення, має право заявити мотивоване клопотання про його заміну. Рішення про заміну такого члена Комісії або експерта приймається Комісією колегіально без участі особи, стосовно якої вирішується питання про заміну.

3.6. За 10 робочих днів до розгляду Повідомлення по суті особі, стосовно якої подано Повідомлення, або її представнику повинна бути надана можливість ознайомитися з усіма матеріалами щодо порушення нею академічної доброчесності (зокрема з експертними висновками), надавати до них письмові та усні заперечення, пояснення або відмовитися від їх надання. Особа, стосовно якої подано Повідомлення, особисто або через свого представника інформується про

дату, час і місце розгляду Повідомлення (не пізніше ніж за три робочих дні до дати розгляду), а також може бути присутньою під час розгляду Повідомлення очно або дистанційно.

3.7. У разі добровільного письмового визнання особою, стосовно якої подано Повідомлення, факту академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у кваліфікаційній роботі, на підставі якої присуджено відповідний ступінь вищої освіти, Комісія приймає відповідне рішення. У разі коли таке визнання надійшло до початку перевірки і дослідження доказів, наведених у Повідомленні, така перевірка і дослідження доказів не проводяться.

4. Прийняття, оформлення та набрання чинності рішенням Комісії

4.1. Комісія розглядає Повідомлення та приймає рішення про наявність (відсутність) порушення академічної доброчесності у строк, що не перевищує шести місяців з дня реєстрації Повідомлення у ХНМУ. Під час прийняття рішення Комісія зобов'язана оцінити характер, обсяг, виявлені запозичення у структурі кваліфікаційної роботи, їх зв'язок з результатами дослідження, висновками, науковою новизною та практичним значенням роботи, а також вплив таких запозичень на рішення про присудження ступеня вищої освіти.

4.2. За результатами розгляду Повідомлення Комісія приймає одне з таких рішень:

- про позбавлення особи, стосовно якої подано Повідомлення, ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій), що присуджені (присвоєні) на підставі кваліфікаційної роботи, – у разі встановлення фактів наявності у такій роботі академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації;
- про відмову у позбавленні особи, стосовно якої подано Повідомлення, ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій) – у разі невстановлення фактів наявності у кваліфікаційній роботі академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації.

4.3. Рішення Комісії повинно бути обґрунтованим (ухваленим на підставі всебічно і у повному обсязі досліджених доказів або на підставі добровільного письмового визнання особою, стосовно якої подано Повідомлення, факту порушення академічної доброчесності) та містити інформацію про конкретний вид порушення академічної доброчесності (академічний плагіат, фабрикація чи фальсифікація), його детальний опис та застосування визначеної законом санкції.

4.4. До набрання чинності рішенням Комісії персональні дані, які дають змогу прямо чи опосередковано ідентифікувати особу, стосовно якої подано Повідомлення, не оприлюднюються. Рішення Комісії оприлюднюється на офіційному веб-сайті ХНМУ протягом п'яти робочих днів з дня його прийняття (до набрання ним чинності – у знеособленому вигляді без зазначення персональних даних особи). З набранням чинності рішенням Комісії повідомлення

про позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій) оприлюднюється на офіційному веб-сайті ХНМУ протягом п’яти робочих днів. У повідомленні про позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій), що оприлюднюється, зазначаються прізвище, власне ім’я, по батькові (за наявності) особи, рік випуску, спеціальність та/або освітня програма, серія і реєстраційний номер документа про вищу освіту з дотриманням вимог законодавства про захист персональних даних.

4.5. Рішення Комісії про позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій) або про відмову у позбавленні ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій) набирає чинності з дня його оприлюднення на офіційному веб-сайті ХНМУ (за умови відсутності апеляційної скарги у встановлений строк), а в разі його оскарження – з дня оприлюднення рішення суб’єктом розгляду скарги (Вченою радою ХНМУ).

5. Порядок оскарження рішення (апеляційна процедура)

5.1. Особа, стосовно якої прийнято рішення Комісії про позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій), має право оскаржити таке рішення до вищого колегіального органу управління університету – Вченої ради ХНМУ. Заявник має право оскаржити до Вченої ради ХНМУ рішення Комісії про відмову у позбавленні ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій), а також дії та бездіяльність Комісії щодо неприйняття рішення за поданим Повідомленням протягом строку, передбаченого пунктом 4.1 цього Порядку.

5.2. Строк оскарження рішення Комісії про позбавлення (або відмову у позбавленні) ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій), дій та бездіяльності Комісії становить 30 календарних днів з дня оприлюднення рішення Комісії або закінчення шестимісячного строку розгляду, передбаченого пунктом 4.1 цього Порядку.

5.3. Вчена рада ХНМУ розглядає скаргу особи, стосовно якої прийнято рішення про позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій), та/або Заявника із забезпеченням права сторін бути вислуханими та за результатами її розгляду приймає рішення шляхом таємного голосування. Рішення Вченої ради ХНМУ за результатами розгляду скарги не потребує введення в дію наказом ректора ХНМУ та оприлюднюється на офіційному веб-сайті ХНМУ протягом п’яти робочих днів з дня його прийняття.

5.4. Рішення Вченої ради ХНМУ за результатами розгляду скарги особи, стосовно якої прийнято рішення про позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій), та/або Заявника набирає чинності з дня його оприлюднення на офіційному веб-сайті ХНМУ.

5.5. Рішення Вченої ради ХНМУ може бути оскаржено до суду в установленому законодавством порядку.

5.6. У разі скасування на підставі судового рішення, яке набрало законної сили, рішення про позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій) ХНМУ надсилає до МОН звернення про внесення відповідної інформації до ЄДЕБО (щодо дійсності документа про вищу освіту та повідомлення органів, які здійснюють додаткове регулювання доступу до професії) та відновлює документи про вищу освіту і про присвоєння кваліфікації (кваліфікацій).

6. Правові наслідки позбавлення ступеня вищої освіти та умови поновлення

6.1. З дня набрання чинності рішенням про позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій):

- особа втрачає права, пов’язані з наявністю у неї відповідного ступеня вищої освіти та кваліфікації (кваліфікацій), зокрема припиняє участь у вступному випробуванні (конкурсі) до закладу освіти (наукової установи) на основі документа про вищу освіту, що втратив чинність;
- втрачають чинність рішення про присудження особі відповідного ступеня вищої освіти та кваліфікації (кваліфікацій) і видані на їх підставі документи про вищу освіту;
- якщо особа обіймає посаду, кваліфікаційні вимоги до якої та/або умови конкурсу передбачають обов’язкову наявність відповідного ступеня вищої освіти та/або кваліфікації, вона звільняється з такої посади відповідно до пункту 2 частини першої статті 40 Кодексу законів про працю України (у разі наявності інформації про місце роботи особи ХНМУ інформує про втрату чинності дипломом роботодавця).

6.2. ХНМУ протягом трьох робочих днів з дня набрання чинності рішенням про позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій):

- інформує особу, стосовно якої прийнято рішення про позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій), та Заявника;
- вносить відомості щодо рішення про позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій) до особової справи особи, стосовно якої прийнято таке рішення, крім випадків надсилання Повідомлення до ХНМУ Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти;
- як суб’єкт ведення ЄДЕБО вносить до неї відомості про позбавлення особи ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій), а також про втрату чинності відповідними документами про вищу освіту, виданими на їх основі, із зазначенням причин втрати чинності згідно із частиною восьмою статті 40 Закону України «Про академічну доброчесність»;

- у разі позбавлення кваліфікації, необхідної для доступу до професії, для якої запроваджене додаткове регулювання (зокрема у сфері охорони здоров'я), повідомляє про це Міністерство охорони здоров'я України та інші уповноважені органи, що здійснюють відповідне регулювання;
- припиняє участь особи, стосовно якої прийнято рішення про позбавлення ступеня вищої освіти, у вступному випробуванні (конкурсі) до ХНМУ, а також анулює рішення про результати вступного випробування (конкурсу) такої особи до ХНМУ;
- притягає до дисциплінарної відповідальності та виводить із складу приймальної комісії, організаційного комітету, конкурсної комісії, журі особу, яка вчинила порушення академічної доброчесності під час особистої участі у проведенні вступного випробування (конкурсу).

6.3. У разі надходження до ХНМУ від адміністратора ЄДЕБО повідомлення про визнання МОН такими, що втратили чинність, інших документів про вищу освіту, наукові ступені, ступені доктора мистецтва чи вчені звання особи, виданих на підставі та/або з урахуванням ступеня вищої освіти чи кваліфікації, яких особу позбавлено за рішенням ХНМУ, університет забезпечує інформування про це такої особи.

6.4. У разі позбавлення ступеня вищої освіти через виявлення у кваліфікаційній роботі академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації ХНМУ зобов'язаний відповідно до внутрішньої системи забезпечення академічної доброчесності розглянути питання щодо дотримання академічної доброчесності керівником та рецензентом такої кваліфікаційної роботи та вжити заходів реагування, передбачених Законом України «Про академічну доброчесність» та/або внутрішніми актами ХНМУ.

6.5. Поновлення особи, документ про вищу освіту якої втратив чинність, для здобуття вищої освіти здійснюється відповідно до законодавства. При цьому ХНМУ не визнає (не перезараховує) результати навчання та кредити Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС), передбачені для кваліфікаційної роботи та пов'язаних освітніх компонентів, в обсязі до 60 кредитів ЄКТС, але не більше 30 відсотків обсягу відповідної освітньої програми.

У разі коли рішення про позбавлення ступеня вищої освіти прийнято з урахуванням визнання особою факту порушення академічної доброчесності і не оскаржувалося нею, така особа має право поновитися для підготовки та захисту кваліфікаційної роботи. Нова кваліфікаційна робота такої особи повинна виконуватися на іншу тему і містити результати, відмінні від результатів кваліфікаційної роботи, в якій виявлено академічний плагіат, фабрикацію чи фальсифікацію.